

W ZESZYCIE

Artykuły zamieszczone w tym numerze „Poradnika Językowego” są rezultatem międzynarodowej konferencji naukowej (*Kształtowanie się terminologii gramatycznej w językach nowożytnych. Antecedencje – paralele – rozbieżności*), która odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim w dniach 15–17 lutego 2024 roku. Wydarzenie było częścią projektu, w ramach którego powstaje *Słownik historyczny terminów gramatycznych online*. Przedsięwzięcie jest realizowane w Zakładzie Historii Języka Polskiego i Dialektologii oraz w Pracowni Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego, ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (NPRH) w ramach umowy Nr 0101/NPRH6/H11/85/2018 z dnia 18.05.2018 r. (datę zakończenia przewidziano na 18 listopada 2024 roku).

Publikację otwiera tekst poświęcony *Słownikowi historycznemu terminów gramatycznych online*, zasadom jego opracowania i możliwościom jego przeszukiwania przez użytkowników według różnych kryteriów. W tekście drugim została przedstawiona propozycja periodyzacji dziejów słoweńskiej terminologii gramatycznej od 1584 do 2017 roku.

Zawartość pozostałych artykułów koncentruje się wokół następujących zagadnień:

- 1) terminologii gramatycznej występującej w słownikach Grzegorza Knapiusza (1621, 1643, 1644), Michała Trotza (1744, 1747, 1764) oraz w niemiecko-polskich i polsko-niemieckich słownikach z XVII–XIX wieku.
- 2) wybranych terminów gramatycznych i ich historii w językach narodowych. Przedmiotem opisu są terminy polskie: *nazwa żeńska* i *feminywum*, różne określenia miejscownika w historii opisu języka polskiego (*casus septimus, ultimus, positivus, localis*), *substytucja* w ujęciu fonodydaktycznym i logopedycznym, *rodzajnik* i *przedimek* oraz adekwatność ich użycia w odniesieniu do języka niemieckiego i szwedzkiego; niemieckie: *Nominalphrase* i *Vorfeld* i termin włoski: *modo*.
- 3) analizy pojęć i określających ich terminów w dziełach konkretnych twórców: terminologii sanskryckiej Walentego Skorochoda Majewskiego, teorii grup syntaktycznych Jeana Fourqueta i jej roli w nauczaniu języka niemieckiego we Francji, zaimkowi względnemu (*pronomem relativum*) *quis/qui* w cerkiewno-ruskiej wersji gramatyki Donata.

Teksty publikujemy w trzech językach: polskim, niemieckim i angielskim. Wynika to z międzynarodowego charakteru konferencji, na której referaty przedstawili badacze z różnych ośrodków naukowych (z Polski i zagranicy, m.in. z Francji, Niemiec, Słowenii, Ukrainy i Włoch). Mamy nadzieję, że publikacja przyczyni się do umiędzynarodowienia i rozpowszechnienia badań prowadzonych nad terminologią gramatyczną w różnych ośrodkach naukowych.

Wanda Decyk-Zięba
Izabela Stąpor

Słowa kluczowe: historia językoznawstwa – gramatyka – nauka o języku – terminologia gramatyczna – terminologia lingwistyczna – gramatyki – gramatykografia – rosyjski Donat – związki między traktatami gramatycznymi – termin – termin gramatyczny – definicja – zapożyczenie – kategoria gramatyczna – przypadek – rodzaj – tryb – modalność – formy

---

czasownikowe – rodzajnik – przedimek – zaimek względny – kategoria słowotwórcza – nazwy żeńskie – feminatywum – grupa syntaktyczna – fraza nominalna – przedpole – język francuski – język łaciński – język niemiecki – język polski – język słoweński – język szwedzki – język włoski – sanskryt – leksykografia – słowniki – makrostruktura – mikrostruktura – hasło – ekwiwalent – glottodydaktyka – logopedia – substytucja.